

Kersttoespraak 2010

Van het lied dat zojuist gezongen werd, luiden de eerste woorden: "Daar is uit 's werelds duistere wolken een licht der lichten opgegaan." Het is het licht van Jezus' geboorte. Zijn komst op aarde en de weg die hij is gegaan richten het oog op wat het leven inhoud geeft en waarde. Kerstmis inspireert stil te staan bij wat wij belangrijk vinden. Het zijn dagen van bezinning op vragen waaraan wij aandacht willen geven en op alles waaraan wij hechten voor ons zelf, voor elkaar en voor een toekomst waarin wij kunnen geloven.

Ieder mens heeft behoefte aan een veilige plek en een bestaan in harmonie met anderen; met elkaar maken wij deel uit van één samenleving.

Daarom moeten wij zorgen dat de basis sterk blijft en de verhoudingen evenwichtig. Vrees voor onbestemde veranderingen leidt tot onrust en onzekerheid over de toekomst. Dan komt ook het maatschappelijk weefsel onder spanning. Wanneer mensen het vertrouwde niet meer herkennen, groeit wantrouwen. Maar geduld, respect en saamhorigheid kunnen tegenwicht bieden. Het komt aan op maatschappelijke verbondenheid. De uitdaging is steeds elkaar te betrekken bij het oplossen van problemen. Wie zich deelnemer voelt, wordt ook gesterkt in besef van eigenwaarde.

Wie wil meewerken aan begrip en vertrouwen zal bereid moeten zijn eigen vooroordelen onder ogen te zien en zijn handelen te toetsen op de consequenties voor medemensen en de gevolgen voor de samenleving als geheel.

Elke gemeenschap is geworteld in sociaal gevoel en vergt verantwoordelijkheid over en weer. Medemenselijkheid, betrokkenheid en solidariteit zijn krachten die binden en in moeilijke tijden houvast kunnen bieden. Steun wordt ook gezocht in het persoonlijk leven. In de kracht van eigen overtuiging kunnen mensen innerlijke zekerheid vinden.

Maar wanneer in het leven de golven hoog gaan is moed nodig om vast te blijven houden aan beginselen. Tegen de stromen in komt het aan op standvastigheid. Uit verhalen over de Tweede Wereldoorlog kennen we indrukwekkende voorbeelden van persoonlijke moed, toen mensen die zichzelf niet moedig achtten, toch voor hun principes bleven staan.

Hun keus had grote gevolgen voor anderen en voor henzelf. Ondanks vrees en vertwijfeling vonden zij tóch de kracht om trouw te blijven aan hun geloof in humane solidariteit.

Die wereld van de oorlog ligt gelukkig ver achter ons. In het geschiedenisverhaal van jongere generaties spelen dan ook andere voorbeelden een rol.

Opnieuw zijn er mensen - ver weg en soms dichtbij - die in actie komen waar onrecht heerst. Er is nog altijd moed nodig om sterk te

blijven en tegenstand te trotseren. Ook wij kunnen voor de vraag gesteld worden: waar staan we als het aankomt op gerechtigheid?

Het geweten is de toetssteen die de keus bepaalt. Door vanuit beginselen te leren omgaan met goed en kwaad wordt iemands geweten van jongsaf gevormd. Daarin ligt de basis voor persoonlijke overtuiging en standvastigheid. Wie op eigen keuzen wordt aangesproken moet zich niet alleen tegenover zichzelf kunnen verantwoorden maar ook tegenover anderen.

Dagelijks merken we dat over uitgangspunten en verwachtingen ten aanzien van het algemeen belang verschillend wordt gedacht. Het gevaar bestaat dat het gemeenschappelijke wordt verzwegen en verschillen worden uitvergroot. Dan worden muren van vermeende tegenstellingen opgetrokken en verhardend standpunten.

Maar het is juist belangrijk te zoeken naar wat verbindt en elkaar over en weer te bemoedigen.

Uiteenlopende opvattingen horen natuurlijk bij een open samenleving. We kunnen de verschillen niet ontkennen maar moeten ze zien als startpunt voor maatschappelijke dialoog. Het is niet nodig elkaar te overtuigen om elkaar te verdragen.

Dát is de basis van wederzijds respect.

Bemoediging vinden wij evenzeer in het delen van waarden die door de eeuwen heen gestalte hebben gekregen. Die zijn herkenbaar op tal van plaatsen waar mensen vreedzaam met elkaar verkeren en samenwerken. Vanoudsher berust dit op verdraagzaamheid, zorgvuldigheid en hulpvaardigheid. Deze principes zijn ook vandaag essentieel. Behandel anderen zoals u wilt dat zij u behandelen. Zo heeft Jezus de bekende gulden regel - wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet - pösitief geformuleerd.

Bij de processen die het menselijk leven beheersen zijn wij allen betrokken. In tal van verbanden zijn wij met elkaar verbonden.

Door ons te richten op een gemeenschappelijk perspectief kunnen wij trachten angst en argwaan te overwinnen en een goede balans te vinden tussen 'wij' en 'zij'. In de boodschap van geloof, hoop en liefde geeft Kerstmis ons bezieling en bemoediging.

Ik wens U allen een gezegend Kerstfeest toe.